

Östgotaspel

Östergötlands Spelmansförbund
www.ostgotaspel.com

Nummer 1, feb 2008
Årgång 8
Ansv utgivare: Toste Länne

Styrelsens ordf: Toste Länne
ordforande@ostgotaspel.com

Redaktör: Sven Lönnqvist
redaktor@ostgotaspel.com

Jubilerar med ny notbok!

Förra gången Sveriges Spelmans riksförbund SSR, kom ut med en rikstäckande samling låtar var 1987. År 1956 gav SSF ut sin första samling, då 100 låtar från olika landskap.

Vid SSR:s årsmöte 2005 beslöts att inför förbundets jubileumsår 2007 göra en ny låtbok. En kommitté med ordföranden Margareta Mattsson (Dalarna), Åke Persson och Ethel Wieslander (Skåne) och Agneta Wiberg-Hällström (Norrbotten) bildades och medlemsförbunden uppmanades att skicka in förslag på låtar. Resultatet har blivit en samling med 72 allspelslåtar samlade i ett häfte med spiralrygg tillsammans med två CD-skivor med samtliga låtar inspelade av spelmän från hela landet under några effektiva helger i början på 2007. Från Östergötland är det Karin Hedlund som får visa resten av landet hur en östgötsk slängpolska skall låta.

Låtarna hon spelar, förutom slängpolska efter Allan Manneberg, är Ydrepolketten efter Niklas Olsson samt Källarvalvet Hamburgska. Noterna i häftet är lättlästa och inspelningarna är mycket bra.

Östergötlands spelmansförbund har köpt in ett antal häften och säljer dem för 220 kr styck för medlemmar, och 270 kr för icke medlemmar. Beställning görs genom att skicka post till info@ostgotaspel.com eller genom att ringa till föreningens arkivarie Hans Norberg på telefon 013-525 36. Betalning till postgiro 496 31 09 - 6.

Text: Toste Länne, ordf

Vi gratulerar!

Östergötlands Spelmansförbund gratulerar följande medlemmar som har högtidsdag under året.

95 år	
Tuve Carlsson, Finspång	27 mar
90 år	
Gösta Enderholm, Linköping	16 apr
85 år	
Bo Lanhammar, Linköping	1 mar
Gösta Thalinson, Rejmyre	9 mar
Karl-Gösta Lundgren, Motala	13 sep
Henry Johansson, Vikingstad	24 dec
80 år	
Lennart Ugglå, Linköping	1 jun
75 år	
Anita Lindqvist, Linköping	3 nov
50 år	
Ann-Britt Lund Fahlén, Link.	19 feb
Peter Nilsson, Linköping	18 jul

En artikel från Söderköpingsposten år 1908 om spelmannen Nicklas Nicklasson som deltog på spelmanstävlingen i Söderköping 1908.

En bondspelemanstyp.

Den hette visserligen bondespelemanstävling, sommarens stora händelse i Söderköping. Men det måste tyvärr erkännas att av de tolv tävlande spelmännen var det mycket ont om en verklig bondespeleman. De hade tillägnat sig för mycket av tidens fernissa, som kallas modern bildning och verkade därför ej riktigt i sitt element.

Se, en sådan där oförfalskad speleman han ska spela ej allenast med stråken, utan låta ögon, öron och alla lemmar, förnuft och alla sinnen spela med. Och så skall han låta stråken dansa på alla de vis över strängarne. Det var nu endast en i söndags, som hade gått fri ifrån förkonstlingen och visade oss huru en gammaldags speleman skötte trakteringen.

Ty när han fick fatt i violen, då blev det musik och hela hans av ålder något krympta kropp spelade och spelade länge. Och denne den det var Nicklas Nicklasson i Korskullen under Tvärdala. När Nicklas hade spelat, då klappade publiken takten och då drog Nicklas i pur tacksamhet en ny polska.

Därför att Nicklas spelade så roligt, måste även han ned till frkn Dagmar Eriksén och bli avritad. Och nu sprider Posten hans konterfej till tusende läsare.

Nicklas Nicklasson är född i S:t Johannis den 4 febr. 1832. Han var redan i barnaåren hägad för musik, men fick först vid 17 års ålder råd att skaffa sig en viol. Sedan har han spelat med friska tag. Violen, han nu trakterar, har han haft i sin ägo i snart 60 år.

Nicklasson har ända sedan 1853 bott i V:a Husby och sedan 1860 under Tvärdala, där han trives gott.

C. A. N.

Kallelse

till

Östergötlands Spelmansförbunds årsmöte

När?

Lördagen den 15 mars 2008

Var?

Gillessalen i Landerydsgården
(ingång från baksidan)

För er som inte vet var Landerydsgården ligger har den adress Bokhagsvägen 10, Linköping i stadsdelen Hjulsbro.

Cirkatider för dagen:

13.30 Kaffé med underhållning av nyutnämnde riksspelmannen Björn Ek med spelkamrater, samt riksspelman (och även 2007 års stipendiat!) Lisa Hellsten

14.30 Årsmötesförhandlingar

Efter mötet blir det allspel och lite senare middag.

Middagen består i år av Knyttis, dvs. var och en tar med sig någonting smarrigt och gott som vi alla sedan får chansen att smaka på. Det finns möjligheter till värming av maten i lokalerna.

Efter middagen finns utrymme för att kunna ”skrubbspela”.

Välkomna!!

Styrelsen

Dagordning för årsmötet den 15 mars 2008

- §1 Mötet öppnas
- §2 Val av ordförande och sekreterare för årsmötet
- §3 Har årsmötet sammankallats stadgeenligt?
- §4 Fastställande av dagordning
- §5 Val av justeringsmän, tillika rösträknare
- §6 Föredragning av styrelsens verksamhetsberättelse
- §7 Föredragning av styrelsens ekonomiska redogörelse
- §8 Revisionsberättelsen
- §9 Frågan om ansvarsfrihet för styrelsen
- §10 Val av styrelse och funktionärer
- §11 Fastställande av medlemsavgift
- §12 Fastställande av budget
- §13 Övriga frågor

SSR har ny hemsida

Välkommen till Sveriges Spelmans Riksförbunds nya hemsida! Den första februari öppnade vi äntligen vår nya hemsida med adress:

www.spelmansforbund.se

Vi hoppas att sidan ska bli en välbesökt mötesplats för hela folkmusiksverige. För den som vill veta mer om landskapsförbunden, för den som är på jakt efter låtar, kurser, stämmor och konserter, för den som vill börja spela själv...

För att kunna spegla det som händer i hela landet behöver vi förstås hjälpas åt. Förhoppningsvis kan varje medlemsförbund utse en informationsansvarig som rapporterar intressanta nyheter av alla de slag till webmaster. Evenemang, porträtt, händelser som har varit eller kommer att äga rum.

Kalendariet borde kunna vara mer välfyllt än det är idag. Även här har varje förbund möjlighet att utse en ansvarig (samma som ovan eller någon annan) som på enkelt sätt lägger in aktuella stämmor, kurser och konserter.

Genom Spelmannen når vi läsare som är medlemmar i SSR. Lyckas vi göra vår hemsida tillräckligt attraktiv kommer vi att kunna nå ut till många fler. Tänk bara på hur många oinvidiga människor som finns därute som kan få upptäcka vår fantastiska folkmusikvärld.

Hör gärna av er med synpunkter och kommentarer! Hjälp oss att hålla kalendariet välfyllt. Den nya hemsidan är allas vår angelägenhet.

Margaretha Mattsson, ordförande SSR

Räkenskaper

En del i årsmötet är ju att medlemmarna skall kunna granska räkenskaperna, och därmed kunna se hur styrelsen använt medlemmarnas pengar. På sidorna 3-5 finns resultat- och balansräkning för 2007. Observera dock att bokslutet inte är reviderat, det kan se något annorlunda ut på det

slutliga underlaget, som naturligtvis finns framme till årsmötet.

Som en kommentar till räkenskaperna i sig:

Året slutade med en förlust på 18 484 kr.

Huvudorsaken är:

- Stämman 2007
- Jubileet 2007
- Fler kurser ”än vanligt”

Noteras bör att föreningen fortfarande har likviditet, dvs det finns ”pengar kvar”.

Sven Lönnqvist, kassör

Östergötlands Spelmansförbund

Balansrapport Preliminär

Sida: 1

Utskrivet: 08-02-09

Räkenskapsår: 07-01-01 - 07-12-31

Resultatenhet: Hela företaget

Period: 07-01-01 - 07-12-31

Senaste vermr: A129

	Ing balans	Period	Utg balans	
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Finansiella anläggningstillgångar				
1351	Obligationer ÖSF	39 980,00	-626,00	39 354,00
1352	Obligationer Krysender-fonden	48 394,00	1 481,00	49 875,00
1353	Obligationer Weine Hult-fonden	108 582,00	-7 923,00	100 659,00
S:a Finansiella anläggningstillgångar		196 956,00	-7 068,00	189 888,00
S:a Anläggningstillgångar		196 956,00	-7 068,00	189 888,00
Omsättningstillgångar				
Varulager mm				
1400	Boklager	56 799,90	-1 212,00	55 587,90
1409	Ack avskrivn boklager	-10 000,00	0,00	-10 000,00
S:a Varulager mm		46 799,90	-1 212,00	45 587,90
Fordringar				
1760	Upplupen kupongränta fonder	3 416,00	-2 301,00	1 115,00
S:a Fordringar		3 416,00	-2 301,00	1 115,00
Kassa och bank				
1910	Kassa	123,44	-123,44	0,00
1920	PlusGiro	35 891,50	-33 064,31	2 827,19
1940	Företagarkonto	11 436,00	-4 115,00	7 321,00
S:a Kassa och bank		47 450,94	-37 302,75	10 148,19
S:a Omsättningstillgångar		97 666,84	-40 815,75	56 851,09
S:A TILLGÅNGAR		294 622,84	-47 883,75	246 739,09
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
2010	Eget kapital	-77 646,19	-8 119,65	-85 765,84
2019	Redovisat resultat	-8 119,65	26 604,40	18 484,75
S:a Eget kapital		-85 765,84	18 484,75	-67 281,09
Avsättningar				
2291	Avsättning Krysender-fonden	-50 000,00	0,00	-50 000,00
2292	Avsättning Weine Hult-fonden	-100 000,00	0,00	-100 000,00
S:a Avsättningar		-150 000,00	0,00	-150 000,00
Kortfristiga skulder				
2441	Skuld Ungdomsringen	-14 236,00	5 000,00	-9 236,00
2444	Avräkning Folksam	-1 871,00	1 871,00	0,00
2498	Förskott från medlemmar	-24 481,00	24 081,00	-400,00
2499	Andra övriga kortfristiga skulder	0,00	-12 007,00	-12 007,00
2991	Reservering kursverksamhet	-5 000,00	5 000,00	0,00
2992	Reservering samarrangemang	-5 000,00	5 000,00	0,00
2993	Reservering Stipendier Krysender	-4 667,00	-844,00	-5 511,00
2994	Reservering Stipendier Weine Hult	-3 602,00	1 298,00	-2 304,00
S:a Kortfristiga skulder		-58 857,00	29 399,00	-29 458,00
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		-294 622,84	47 883,75	-246 739,09
BERÄKNAT RESULTAT***		0,00	0,00	0,00

Resultatrapport

Preliminär

Utskrivet: 08-02-09

Räkenskapsår: 07-01-01 - 07-12-31

Senaste ver:nr: A129

Resultatenhet: Hela företaget

Period: 07-01-01 - 07-12-31

	Perioden	Period fg år	Periodbudget
Rörelsens intäkter och lagerförändring			
Nettoomsättning			
3610 Medlemsavgifter	27 588,00	25 835,00	27 000,00
3611 Adm avgift instrumentförsäkring	1 360,00	945,00	1 000,00
3612 Försäljning böcker	2 424,00	3 143,00	2 500,00
3613 Intäkter kurser	30,00	10 250,00	10 000,00
3614 Intäkter Spelmansstämma	1 100,00	0,00	0,00
3615 Intäkter Jubileum	10 250,00	0,00	0,00
S:a Nettoomsättning	42 752,00	40 173,00	40 500,00
Övriga rörelseintäkter			
3989 Övriga bidrag	100,00	0,00	0,00
S:a Övriga rörelseintäkter	100,00	0,00	0,00
S:a Rörelseintäkter och lagerförändring	42 852,00	40 173,00	40 500,00
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter mm			
4011 Kostnad bokförsäljning	-1 212,00	-2 200,10	-2 000,00
4110 Direkta bidrag	0,00	-7 000,00	-10 000,00
4112 Kostnader kurser/stämmor	-20 617,00	-9 992,00	-10 000,00
4113 Kostnader jubileum	-19 086,00	0,00	0,00
S:a Råvaror och förnödenheter mm	-40 915,00	-19 192,10	-22 000,00
Bruttovinst	1 937,00	20 980,90	18 500,00
Övriga externa kostnader			
5010 Lokalhyra tillfällig	0,00	-500,00	-500,00
5011 Lokalhyra fast	-1 764,00	-1 568,00	-1 200,00
5930 Tryck/Kopieringskostnad Östgötaspel	-1 423,75	-1 314,00	-1 500,00
6071 Uppvaktningar/Gåvor	-1 150,00	-235,00	-500,00
6110 Kontorsmaterial	-404,00	-1 357,00	-1 000,00
6213 WEB	-1 876,00	-2 620,00	-3 000,00
6250 Porto	-8 704,50	-9 198,55	-9 000,00
6390 Övr kostnader	-42,00	-949,00	-500,00
6410 Årsmöten/medlemsmöten/styrelsemöten	-1 070,00	-3 300,00	-3 000,00
6570 Bankkostnader	-875,50	-724,20	-750,00
S:a Övriga externa kostnader	-17 309,75	-21 765,75	-20 950,00
Personalkostnader			
7010 Löner	-1 500,00	-2 000,00	-1 500,00
7310 Kontanta extra ersättn	-60,00	0,00	0,00
7330 Bilersättningar	-3 898,00	0,00	0,00
7331 Skattefri bilersättning	-1 362,00	-3 059,00	-3 000,00
7510 Sociala avgifter	-450,00	0,00	0,00
S:a Personalkostnader	-7 270,00	-5 059,00	-4 500,00
S:a Rörelsens kostnader inkl råvaror mm	-65 494,75	-46 016,85	-47 450,00
Rörelseresultat före avskrivningar	-22 642,75	-5 843,85	-6 950,00
Avskrivningar			
7831 Avskrivningar boklager	0,00	-10 000,00	0,00
S:a Avskrivningar	0,00	-10 000,00	0,00
Rörelseresultat efter avskrivningar	-22 642,75	-15 843,85	-6 950,00
Rörelseresultat före finansiella intäkter och kostnader	-22 642,75	-15 843,85	-6 950,00
Resultat från finansiella investeringar			
Resultat från andelar i koncernföretag			
8010 Värdeförändring obligationer	-2 916,00	0,00	0,00
S:a Resultat från andelar i koncernföretag	-2 916,00	0,00	0,00

Resultatrapport

Preliminär

Räkenskapsår: 07-01-01 - 07-12-31

Resultatenhet: Hela företaget

Period: 07-01-01 - 07-12-31

	Perioden	Period fg år	Periodbudget
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter			
8300 Ränteintäkter	187,00	3 464,00	1 500,00
S:a Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	187,00	3 464,00	1 500,00
S:a Resultat från finansiella investeringar	-2 729,00	3 464,00	1 500,00
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	-25 371,75	-12 379,85	-5 450,00
Extraordinära intäkter och kostnader			
8710 Extraordinära intäkter	0,00	21 969,50	0,00
8720 Extraordinära kostnader	0,00	-1 470,00	0,00
8730 Bokslutsdispositioner	6 887,00	0,00	0,00
S:a Extraordinära intäkter och kostnader	6 887,00	20 499,50	0,00
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	-18 484,75	8 119,65	-5 450,00
Resultat före skatt	-18 484,75	8 119,65	-5 450,00
Beräknat resultat	-18 484,75	8 119,65	-5 450,00
8999 Redovisat resultat	18 484,75	-8 119,65	0,00

Jag har allt oftare stött på Hummeln i folk-musiken. Jag blev nyfiken, och har saxat detta ur Wikipedia.

Sven Lönquist, Redaktör

Hummel

Hummeln är ett (troligen medeltida) instrument som funnits i hela Europa i lite olika varianter. Instrumentet var vanligt i Holland, Nordtyskland och Danmark under 1700-talet. I svensk bondekultur finns belägg för instrumentet först från 1600-talet och det verkar ha förekommit mest frekvent i de södra delarna. Under 1800-talet ansågs hummeln vara ett primitivt bondeinstrument och dess popularitet avtog men några entusiaster har, med start från 1970-talet, återupptagit traditionen att spela hummel.

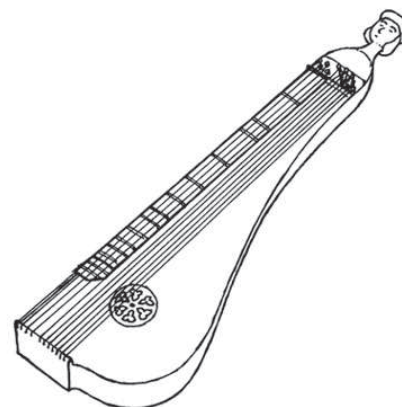
Hummeln är ett instrument som förekommer i många variationer beträffande såväl utseende som antal strängar etcetera. Gemensamt för alla varianter är platt lock och botten samt en fristående basad sarg. Materialet har varierat men dimensionen är alltid tunn. I locket finns ett eller flera ljudhål som kan förekomma i många former. Strängarna varierar i antal men består ofta av ett fåtal spelsträngar samt ett större antal bordunsträngar. Det är inte ovanligt

med tre spelsträngar, två identiskt stämda och den sista strängen en oktav under de andra. Strängarna är fästa på stift i sargens nedre del samt i skruvar i en skruvplatta (liknande konstruktion som på nyckelharpa eller gitarr). Under spelsträngarna, antingen fästa direkt på locket eller på en grepplist eller greppbräda, finns ett antal greppband (cirka 17 stycken) liknande de på en gitarr. Resonanskroppen förekommer i två huvudformer, antingen päronformad med strängarna i mitten eller som ett halvt päron med strängarna i resonanskroppens kant.

Hummeln placeras på ett bord, vars egen-skaper precis som för cittran kraftigt påverkar ljudnivån och klangen hos instrumentet. Melodisträngarna avkortas antingen genom att spelmannen trycker ner dem uppifrån med fingrarna eller en pinne. Genom att förkorta de identiskt stämde spelsträngarna med ett intervall på en ters kan spelmannen spela stämman till sig själv och det är något som utnyttjas flitigt. Det går även att spela en stämman med ett sextintervall genom att använda den oktaverade spelsträngen. Strängarna knäppes med ett plektrum och ofta slås samtliga strängar an hela tiden. Detta är möjligt eftersom bordunsträngarna är stämde i ett lämpligt ackord som är relativt öppet till sin karaktär, exempelvis kan alla strängar vara stämde som d eller a.

Hummeln lämpar sig ypperligt för ackompanjemang av visor, framför allt tack vare de många bordunsträngarna. Speltekniken där instrumentet ligger ner gör det ganska svårt att spela snabba melodier på instrumentet och någon specifik instrumental hummelrepertoir existerar nog inte.

Den mest kända hummelspelaren är troligen Otto Malmborg eller Ottar Hyll som hans artistnamn var. Anders Eklund, nyligen bortgång, ses som en föregångare i det nutida hummelsplet. Nutida hummelspelare, som fortsätter traditionen, är Erik Hector, som spelat hummel på många av Sångskårens produktioner samt Henrik Hummel Schön som erhållit zornmärket i brons på hummel.

Kalendarium

Folkmusikaktiviteter i Östergötland och angränsande områden

Lördag 15 mars	ÖSF årsmöte
Lördag 5 april	Spel- och dansfest i Borghamn, se nedan

Spel- och dansfest på Borghamns vandrarhem

Tid: Lördag 5 April 2008 kl. 12.30 - söndag 6 April kl. 12.30

Slängpolska och Föllingedanser

Danslärare : **Håkan Vejvi** Östsvensk slängpolska
Beret Bertilsdotter Föllingedanser

Spellärare : **Kjell-Erik Eriksson** fiol (Jämtland)
Jeanett Walerholt fiol (Småland)
Olle Bohm slagverk (Linköping)
Per Eckerbom fiol (vid behov)

Danskursspelmän : **Christer och Kristina Samuelsson**
och Stefan och Kerstin

Tider :

Lördag

Lunch 11.30
Spel och danspass 1 12.30-14.30
Fika 14.30-15.00
Spel och danspass 2 15.00-17.00
Middag och Fest 19.00-sent

Söndag

Frukost 8.30-
Spel och danspass 3 9.30-12.30 /byte i halvtid
Lunch 12.30

Priser :

	vuxen	student
Kurs lör/sön	525 kr	400 kr
Middag	110 kr	110 kr
Logi/frukost	210 kr	210 kr
Lunch lördag	85 kr	85 kr
Lunch söndag	85 kr	85 kr

Markera dina val .Summera och sätt in pengar på Pg. xxxxxxxx-x
Senast 1 mars 2008

Folkmusik i Linköping och ÖSF

Skicka gärna in uppgifter på evenemang och aktiviteter som du tror kan intressera Östgotaspels läsare till redaktor@ostgotaspel.com!

Ta även en titt i kalendariet på vår hemsida, www.ostgotaspel.com, så får du de allra senaste uppdateringarna. Har du ett evenemang du vill annonsera om på hemsidan, skicka e-post till bjorn@ostgotaspel.com.